

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

Telefon dyżurny 21-34-34

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telex: 816-436

BD/146/29/89

OPINIA SPOŁECZNA O URZĘDZIE I KANDYDATACH NA PREZYDENTA PRL

Komunikat z badań

Warszawa, czerwiec 1989 r.

W kilku kolejnych sondażach staraliśmy się rozpoznać opinie w sprawie wprowadzenia urzędu prezydenta oraz preferencje co do kandydatów na to stanowisko. Po raz pierwszy badaliśmy je w listopadzie ubiegłego roku¹. Wówczas najliczniejszą grupę stanowili obojętni wobec kwestii wprowadzenia urzędu prezydenta (tab.1), zwolenników było 5-krotnie więcej niż przeciwników, a prawie 18% badanych nie miało sprecyzowanego zdania w tej kwestii.

Tabela 1

w procentach

Stosunek badanych do propozycji wprowadzenia urzędu prezydenta i nadania mu dużych uprawnień	Respondenci według terminu badań	
	IX '88	IV '89
Jestem jej zwolennikiem	34,5	41,8
Jest mi to obojętne	41,2	39,5
Jestem jej przeciwnikiem	6,7	4,6
Trudno powiedzieć	17,6	14,1

Po zakończeniu obrad "okrągłego stołu" opinie badanych nieco się skryształizowały². Zmniejszyła się zarówno grupa odpowiadających "jest mi to obojętne", jak i "trudno powiedzieć". Wzrosła natomiast o 7% liczba zwolenników, i było ich już 9-krotnie więcej niż przeciwników. O znaczeniu propozycji powołania urzędu prezydenta świadczą też odpowiedzi respondentów na pytanie otwarte o najważniejsze ustalenia "okrągłego stołu". Powołanie tego urzędu znalazło się w pierwszej piątce najważniejszych uzgodnień umowy społecznej (5,4% wskazań).

¹ "Aktualne wydarzenia (11)" - sondaż przeprowadzono w dniach 10-13 listopada 1988 roku na reprezentatywnej próbie dorosłej ludności kraju, (1494 osoby).

² "Po zakończeniu obrad <<okrągłego stołu>>" - badanie zrealizowano w dniach 6-10 kwietnia 1989 roku na reprezentatywnej próbie dorosłej ludności Polski (1493 osoby).

Opinie w tej kwestii w znacznym stopniu są różnicowane przez cechy społeczno-demograficzne badanych. Sprecyzowane poglądy zdecydowanie częściej niż pozostali miała inteligencja i członkowie PZPR (tab.1 aneksu). Aprobate wyrażali najczęściej mężczyźni, osoby legitymujące się wykształceniem wyższym niż średnie, członkowie NSZZ "Solidarność", określając swoją sytuację materialną jako dobrą, obojętność³ - kobiety, pracownicy handlu i usług, dezaprobatę - robotnicy wykwalifikowani.

W kwietniowym sondażu pytaliśmy także ankietowanych - po raz pierwszy w badaniach ogólnopolskich⁴ - kto powinien zostać prezydentem (tab.2). Dla większości badanych (zwłaszcza przeciwników i obojętnych) podanie nazwiska osoby odpowiedniej na ten urząd stanowiło problem. Prawie 38% respondentów udzieliło odpowiedzi "nie wiem" lub "trudno powiedzieć", 2,8% - "wszystko jedno kto, jest mi to obojętne", 17% - "nikt, nie widzę takiego kandydata". Pozostali wymienili około 50 kandydatów, z tym że 24,8% wskazywało na osoby związane ze stroną koalicyjną (rządzącą), 12,2% - ze stroną solidarnościową, 0,6% - z Kościołem. Około 1% stanowili niezależni. W pierwszej grupie najczęściej sugerowano W.Jaruzelskiego (7,1%) i M.Rakowskiego (6,4%), rzadziej M.Wilczka (2,5%), R.Malinowskiego (1,5%), C.Kiszczaka (1,3%). Kandydatów związanych z władzą proponowali przede wszystkim członkowie PZPR i respondenci należący przed wprowadzeniem stanu wojennego do branżowych i autonomicznych związków zawodowych (tab.2 aneksu). Wśród kandydatów strony solidarnościowej znaleźli się L.Wałęsa (6,8%)

³ Do grupy obojętnych zaliczono także osoby nie mające zdania.

⁴ W lipcu 1984 r. CBOS przeprowadził sondaż "Państwo i społeczeństwo '84", na 530-osobowej próbie udziałowej 12 największych miast Polski, w którym zadano pytanie: "W ostatnich latach dyskutowało się o wprowadzeniu urzędu prezydenta - najwyższej władzy PRL. Gdyby to zostało wprowadzone, to kto, Pana(i) zdaniem, najbardziej zasługiwałby na objęcie tego urzędu?" Spośród ankietowanych 21,2% wskazywało na W.Jaruzelskiego, 10,5% - na H.Jabłońskiego, 2,4% - na L.Wałęsę, 2,0% - na M.Rakowskiego, ponad 1% uznało ten urząd za niepotrzebny. Odpowiadając na pytanie: "A jeżeliby na to stanowisko wysunięto osobę W.Jaruzelskiego, to jaki procent społeczeństwa udzieliłoby Generałowi, Pana(i) zdaniem, swego poparcia?", ponad 1/5 badanych stwierdziła, że 50-59%, 13% - 60-69%, blisko 10% - 70-79%, około 8% - 40-49%, 7% - 80-90%.

Tabela 2

w procentach

Wybrane kategorie odpowiedzi ^{a)}	Stosunek do propozycji powołania urzędu prezydenta			
	jestem jej zwolennikiem	jest mi to obojętne	jestem jej przeciwnikiem	ogółem
	624 osoby	800 osób	68 osób	
Kandydaci ze strony koalicyjnej (rządzącej)	32,9	19,6	13,2	24,8
Kandydaci ze strony solidarnościowej	17,9	7,6	11,8	12,2
Kandydaci związani z Kościołem	0,6	0,5	1,5	0,6
Inni kandydaci	1,9	0,3	0,0	0,9
Charakterystyka kandydata	6,6	3,5	4,4	4,8
Nie wiem, trudno powiedzieć	26,6	48,2	11,8	37,8
Wszystko jedno kto, jest mi to obojętne	0,3	2,8	16,2	2,8
Nikt, nie widzę takiego kandydata	9,9	11,7	32,4	11,7

a) Około 3% respondentów podało, kto nie powinien zostać prezydentem, np. W. Jaruzelski - 1,1%, M. Rakowski - 0,5%, L. Wałęsa - 0,1%, osoba związana ze stroną koalicyjną (rządzącą) - 0,9%.

i B. Geremek (2,8%). Na osoby z tej grupy wskazywali przede wszystkim badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym i członkowie NSZZ "Solidarność".

Około 5% ankietowanych w swoich wypowiedziach przedstawiło charakterystykę przyszłego prezydenta, zwracając uwagę zarówno na jego walory moralne, jak i poglądy polityczne oraz światopogląd. Ich zdaniem, powinien on być przede wszystkim człowiekiem wykształconym i kompetentnym, cieszyć się ogólnym autorytetem. Prezydent powinien wybrać cały naród i powinien on być przed nim odpowiedzialny.

Analiza wyników wskazuje, że badani dostrzegają trzech głównych kandydatów na prezydenta: W.Jaruzelskiego, L.Wałęsę i M.Rakowskiego. Ich nazwiska wymieniano najczęściej zarówno w grupie zwolenników, jak i przeciwników powołania urzędu prezydenta w naszym kraju (tab.3).

Tabela 3

w procentach

Kandydaci na prezydenta	Stosunek do propozycji powołania urzędu prezydenta		
	jestem jej zwolennikiem	jest mi to obojętne	jestem jej przeciwnikiem
	624 osoby	800 osób	68 osób
W.Jaruzelski	9,0	5,9	5,7
L.Wałęsa	8,7	5,9	5,5
M.Rakowski	8,2	1,5	5,5

Nieco inaczej przedstawia się sytuacja wśród respondentów obojętnych. Wprawdzie także dominowały tu kandydatury W.Jaruzelskiego i L.Wałęsy, ale zdecydowanie rzadziej (1,5%) wskazywano na M.Rakowskiego. Natomiast ponad 4% badanych proponowało B.Geremka.

Opinie o tym, kto byłby najlepszym kandydatem na urząd prezydenta, różnicuje w największym stopniu przynależność partyjna badanych (tab.3 aneksu). Członkowie PZPR wskazywali częściej na W.Jaruzelskiego niż M.Rakowskiego, żaden zaś z nich nie wymienił L.Wałęsy. Kandydaturę W.Jaruzelskiego sugerowali też najczęściej niepracujący, zwłaszcza renciści i emeryci, M.Rakowskiego - inteligencja. L.Wałęsę typowali przede wszystkim ludzie młodzi (do 29 lat), osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, robotnicy wykwalifikowani i rolnicy indywidualni oraz członkowie NSZZ "Solidarność".

Uzyskane wyniki sondażu pozwalają stwierdzić, że w kwietniu br. propozycja powołania prezydenta w naszym kraju zyskała już więcej zwolenników, nie było natomiast zgodności co do kandydata na ten urząd. Częściej wymieniano osoby z ugrupowania koa-

licyjnego niż solidarnościowego. Podobne preferencje odnotowano w maju⁵. Tym razem, odmiennie niż poprzednio, przedstawiliśmy badanym listę 14 działaczy politycznych z prośbą o wskazanie najodpowiedniejszego, ich zdaniem, kandydata na prezydenta. Ponad 55% ankietowanych opowiedziało się za kandydatem strony koalicji rządzącej, ponad 31% - solidarnościowej (tab.4).

Tabela 4

w procentach

Kandydaci strony koalicyjnej (rządzącej)	Wskazania respondentów	Kandydaci strony solidarnościowej	Wskazania respondentów
Wojciech Jaruzelski	18,5	Lech Wałęsa	18,7
Mieczysław Wilczek	15,3	Bronisław Geremek	7,7
Mieczysław Rakowski	10,8	Tadeusz Mazowiecki	2,3
Roman Malinowski	4,0	Stanisław Stomma	1,3
Władysław Baka	2,7	Adam Michnik	0,5
Czesław Kiszczak	2,7	Leszek Moczulski	0,5
Alfred Miodowicz	1,7	Andrzej Gwiazda	0,3
Inne nazwisko spoza listy 7,8			
Trudno powiedzieć 4,7			

Z tabeli 4 wynika, że w maju nadal nie było wyraźnych preferencji. Zarówno L.Wałęsa, jak i W.Jaruzelski uzyskali niemal jednakowe poparcie. Wśród liczących się kandydatów na to stanowisko znaleźli się także członkowie obecnego rządu: M.Wilczek i premier M.Rakowski.

W kolejnym sondażu⁶, zrealizowanym tuż po pierwszej turze wyborów do Sejmu i Senatu, podjęliśmy próbę rozstrzygnięcia,

⁵ "Co o tym myślisz (14)" - badanie zrealizowano w dniach 16-17 maja 1989 roku na 1495-osobowej reprezentatywnej próbie udziałowej dorosłej ludności Polski.

⁶ "Po pierwszej turze wyborów" - badanie zrealizowano w dniach 8-12 czerwca 1989 roku na 1486-osobowej reprezentatywnej udziałowej próbie dorosłej ludności Polski.

która z dotychczas preferowanych osób ma większe szanse w sytuacji przymusowego wyboru. Respondentom przedstawiono alternatywny wybór: "Gdyby w Polsce doszło w najbliższym czasie do wyborów prezydenckich i kandydowałyby tylko dwie osoby - Wojciech Jaruzelski i Lech Wałęsa - to na kogo z nich by Pan(i) głosował(a)?" Większość (53,1%) opowiedziała się za L. Wałęsą, 33,2% - za W. Jaruzelskim. Prawie 14% nie wyraziło zdania w tej kwestii.

Stosunek do obydwu tych polityków różnicowany jest przez cechy społeczno-demograficzne respondentów, a także przez ich przynależność partyjną i organizacyjną (tab. 4 aneksu). Członkowie PZPR oraz badani należący przed stanem wojennym do branżowych i autonomicznych związków zawodowych częściej deklarowali chęć poparcia kandydatury W. Jaruzelskiego niż L. Wałęsy. W pozostałych grupach dominowali zwolennicy lidera "Solidarności", choć na I sekretarza relatywnie często wskazywały osoby starsze w wieku 60 i więcej lat oraz z wyższym wykształceniem. L. Wałęsa w wyborach prezydenckich mógłby liczyć na głosy zdecydowanej większości respondentów należących przed stanem wojennym do "Solidarności", ludzi młodych oraz osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Opowiedzenie się ankietowanych za kandydaturą L. Wałęsy wydaje się być wynikiem pozytywnych ocen jego działalności (tab. 5 aneksu), sympatii prosolidarnościowych i panujących w społeczeństwie nastrojów niezadowolenia, rozczarowania rządami koalicji. Poczynając od listopada ubiegłego roku, notowania L. Wałęsy systematycznie rosną. Obecnie, obok kardynała Glempa, jest najlepiej ocenianą osobistością życia publicznego kraju (tab. 6 i 7 aneksu). Prawie powszechnie sądzi się, że jego działalność jest zgodna z interesami społeczeństwa. Wzbudza on też sympatię zdecydowanej większości respondentów. Na tym tle znacznie gorzej przedstawiają się oceny W. Jaruzelskiego (tab. 8 aneksu), niemniej jednak w ostatnim okresie wykazują one znaczną stabilność.

ANEKS

Tabela 1 (termin badania 6-9 kwietnia 1989 r.)

w procentach

Charakterystyka badanych	Stosunek badanych do propozycji wprowadzenia urzędu prezydenta i nadania mu dużych uprawnień		
	jestem jej zwolennikiem	jest mi to obojętne ^{a)}	jestem jej przeciwnikiem
Ogółem	41,8	53,6	4,6
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	50,8	43,1	6,1
Kobiety	33,5	63,4	3,1
<u>Wiek</u>			
Do 29	39,5	56,3	4,2
30-39	42,5	51,7	5,8
40-59	42,8	52,1	5,1
60 i więcej lat	41,9	55,6	2,6
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	40,0	57,0	3,0
Miasto	43,0	51,4	5,6
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	37,9	58,8	3,4
Zasadnicze zawodowe	38,4	57,3	4,3
Średnie	43,4	50,9	5,7
Ponadśrednie	54,5	39,6	5,9
<u>Sektor zatrudnienia</u>			
Uspołeczniony	42,5	51,3	6,3
Nie uspołeczniony	40,1	56,1	3,8
Nie pracuje	42,6	55,2	2,1
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	52,7	34,5	12,7
Pozostali umysłowi	45,7	49,1	5,3
Pracownicy handlu i usług	23,4	72,7	3,9
Robotnicy wykwalifikowani	45,5	47,4	7,1
Robotnicy do prac prostych	36,6	59,5	3,8
Rolnicy indywidualni	37,4	58,3	4,3
Właściciele prywatnych firm	56,5	43,5	0,0
Emeryci i renciści	46,1	52,0	1,9
Pozostali niepracujący	36,4	60,9	2,6
<u>Dochód miesięczny na osobę</u>			
Bardzo niski	40,1	54,9	4,9
Niski	39,1	58,8	2,1
Przeciętny	40,0	55,5	4,5
Wysoki	43,6	50,7	5,7
Bardzo wysoki	52,7	41,3	6,0
<u>Przynależność do PZPR</u>			
Należy	54,0	37,3	8,7
Nie należy	40,5	55,4	4,1
<u>Przynależność do organizacji społeczno-politycznych</u>			
PZPR lub stronnictwa	51,8	41,4	6,8
Inne organizacje	44,8	51,6	3,5
NSZZ "Solidarność"	62,3	30,2	7,5
Nie należy do żadnej	36,0	59,8	4,2
<u>Przynależność do związków zawodowych przed 13.12.81 r.</u>			
"Solidarność"	46,7	47,7	5,5
Inne związki	43,9	50,8	5,3
Nie należał	38,9	57,3	3,9
<u>Stan posiadania dóbr trwałego użytku</u>			
Nie posiadający	41,4	55,7	2,9
Posiadający:			
- odkurzacz, lodówkę	37,1	59,2	3,6
- telewizor kolorowy, pralkę automatyczną	41,3	53,5	5,2
- samochód, domek letniskowy	47,7	47,1	5,2

a) Do kategorii tej zaliczono również respondentów udzielających odpowiedzi "trudno powiedzieć".

Tabela 2 (termin badania 6-9 kwietnia 1989 r.)

w procentach

Charakterystyka badanych	Respondenci uznający za najlepszych kandydatów na urząd prezidenta przedstawicieli strony	
	koalicycyjnej	solidarnościowej
Ogółem	24,8	12,2
<u>Płeć</u>		
Mężczyźni	26,9	14,9
Kobiety	22,9	9,7
<u>Wiek</u>		
Do 29	22,8	15,1
30-39	26,7	11,4
40-59	26,2	13,0
60 i więcej lat	22,7	9,3
<u>Miejsce zamieszkania</u>		
Wieś	25,8	11,5
Miasto	24,2	12,7
<u>Wykształcenie</u>		
Podstawowe	21,6	10,1
Zasadnicze zawodowe	24,6	18,2
Średnie	28,3	9,8
Ponadśrednie	26,2	12,8
<u>Sektor zatrudnienia</u>		
Uspołeczniony	25,3	12,4
Nie uspołeczniony	26,3	13,1
Nie pracuje	24,0	11,0
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>		
Inteligencja	23,6	18,2
Pozostali umysłowi	27,5	8,7
Pracownicy handlu i usług	23,4	13,0
Robotnicy wykwalifikowani	24,6	15,7
Robotnicy do prac prostych	21,2	12,1
Rolnicy indywidualni	27,7	12,3
Właściciele prywatnych firm	26,1	13,0
Emeryci i renciści	22,7	10,8
Pozostali niepracujący	26,5	11,3
<u>Dochód miesięczny na osobę</u>		
Bardzo niski	22,0	14,3
Niski	24,7	10,9
Przeciętny	22,4	10,3
Wysoki	32,9	12,9
Bardzo wysoki	24,6	17,4
<u>Przynależność do PZPR</u>		
Należy	40,4	6,0
Nie należy	23,1	12,9
<u>Przynależność do organizacji społeczno-politycznych</u>		
PZPR lub stronnictwa	38,1	9,0
Inne organizacje	29,7	11,1
NSZZ "Solidarność"	11,3	32,1
Nie należy do żadnej	19,7	12,0
<u>Przynależność do związków zawodowych przed 13.12.81r.</u>		
"Solidarność"	20,9	17,7
Inne związki	33,3	7,6
Nie należał	24,0	11,0
<u>Stan posiadania dóbr trwałego użytku</u>		
Nie posiadający	18,6	10,0
Posiadający:		
- odkurzacz, lodówkę	21,1	10,8
- telewizor kolorowy, pralkę automatyczną	27,5	12,0
- samochód, domek letniskowy	27,1	14,3

Tabela 3 (termin badania 6-9 kwietnia 1989 r.)

w procentach

Charakterystyka badanych	Respondenci uznający za najlepszego kandydata na urząd prezydenta		
	W. Jaruzelskiego	L. Wałęsę	M. Rakowskiego
Ogółem	7,1	6,8	6,4
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	7,0	7,8	7,1
Kobiety	7,2	5,9	5,8
<u>Wiek</u>			
Do 29	4,8	11,9	7,7
30-39	5,6	6,1	6,3
40-59	9,0	4,8	6,2
60 i więcej lat	8,6	5,8	5,8
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	7,6	6,7	6,1
Miasto	6,8	6,9	6,7
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	7,6	6,5	5,4
Zasadnicze zawodowe	5,8	10,6	5,8
Średnie	7,3	4,8	7,8
Ponadśrednie	7,5	5,3	7,0
<u>Sektor zatrudnienia</u>			
Uspołeczniony	5,7	6,2	6,9
Nie uspołeczniony	6,9	9,7	5,9
Nie pracuje	10,0	5,7	6,0
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja	7,3	5,5	9,1
Pozostali umysłowi	7,9	4,5	6,8
Pracownicy handlu i usług	2,6	7,8	6,5
Robotnicy wykwalifikowani	4,5	9,3	6,7
Robotnicy do prac prostych	4,5	6,1	6,1
Rolnicy indywidualni	7,2	9,4	7,2
Właściciele prywatnych firm	4,3	4,3	0,0
Emeryci i renciści	11,2	5,2	4,5
Pozostali niepracujący	7,9	6,6	8,6
<u>Dochód miesięczny na osobę</u>			
Bardzo niski	3,3	8,2	7,1
Niski	7,9	4,2	6,3
Przeciętny	7,1	6,6	5,8
Wysoki	8,2	6,8	7,9
Bardzo wysoki	7,2	9,6	6,0
<u>Przynależność do PZPR</u>			
Należy	15,2	0,0	9,3
Nie należy	6,2	7,6	6,1
<u>Przynależność do organizacji społeczno-politycznych</u>			
PZPR lub stronnictwa	12,6	3,6	9,4
Inne organizacje	7,6	5,3	7,1
NSZZ "Solidarność"	0,0	15,1	0,0
Nie należy do żadnej	5,8	7,6	5,8
<u>Przynależność do związków zawodowych przed 13.12.81 r.</u>			
"Solidarność"	5,2	8,2	4,0
Inne związki	9,5	3,4	8,7
Nie należał	7,1	7,3	6,9
<u>Stan posiadania dóbr trwałego użytku</u>			
Nie posiadający	5,7	8,6	4,3
Posiadający:			
- odkurzacz, lodówkę	5,2	6,8	6,4
- telewizor kolorowy, pralkę automatyczną	9,5	5,0	6,6
- samochód, domek letniskowy	6,8	8,6	6,6

Tabela 4 (termin badania 6-12 czerwca 1989 r.)

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: Gdyby w wyborach prezydenckich kandydowały tylko dwie osoby, na kogo by Pan(i) głosował(a)? Na:	
	W. Jaruzelskiego	L. Wałęsę
<u>Płeć</u>		
Mężczyźni	33,8	56,4
Kobiety	34,7	53,3
<u>Wiek</u>		
Do 29	25,9	65,5
30-39	31,9	57,5
40-59	35,8	50,4
60 i więcej lat	44,1	46,1
<u>Miejsce zamieszkania</u>		
Wieś	32,8	59,8
Miasto:		
- 5-20	29,7	51,5
- 21-100	36,6	49,8
- 101-500	37,6	52,3
- ponad 500 tys. mieszkańców	35,8	53,9
<u>Wykształcenie</u>		
Podstawowe	36,0	53,9
Zasadnicze zawodowe	26,1	64,2
Średnie	35,3	52,2
Wyższe	44,9	42,1
<u>Przynależność do partii</u>		
PZPR	67,5	22,5
SD lub ZSL	44,7	48,9
Nie należy	30,7	58,2
<u>Przynależność do związku zawodowego przed 13.12.81 r.</u>		
"Solidarność"	23,8	65,4
Inne związki	56,5	32,5
Nie należał	31,4	57,7
<u>Miejsce i/lub charakter zatrudnienia</u>		
Zakład państwowy	33,6	54,6
Zakład spółdzielczy	30,2	57,3
Organizacja społeczna lub polityczna	50,0	25,0
Zakład prywatny	18,8	68,8
Działalność na własny rachunek	55,0	25,0
Indywidualne gospodarstwo rolne	34,3	56,8
Rencista, emeryt	42,2	46,4
Uczeń, student	24,6	72,1
Wychowuje dzieci, nie pracuje	27,4	60,7

Tabela 5 (termin badania 6-12 czerwca 1989 r.)

w procentach

Charakterystyka badanych	Ocena działalności L. Wałęsy		
	zgodna z interese społecznym	niezgodna z intere- sem społecznym	trudno po- wiedzieć
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	86,3	6,5	7,2
Kobiety	85,3	4,9	9,8
<u>Wiek</u>			
Do 29	83,9	7,4	8,7
30-39	87,5	5,1	7,5
40-59	86,4	6,2	7,4
60 i więcej lat	84,0	3,8	11,5
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	84,9	5,9	9,2
<u>Miasto:</u>			
- 5-20	91,7	4,4	3,9
- 21-100	84,7	6,5	8,8
- 101-500	84,6	4,1	11,2
- ponad 500 tys. mieszkańców	85,1	6,8	8,1
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	83,6	5,3	11,2
Zasadnicze zawodowe	85,6	6,7	7,6
Średnie	87,2	5,9	6,8
Wyższe	92,1	3,5	4,4
<u>Przynależność do partii</u>			
PZPR	83,7	8,9	7,3
SD lub ZSL	89,8	6,1	4,1
Nie należy	85,9	5,3	8,9
<u>Przynależność do związku zawodowego przed 13.12.81 r.</u>			
"Solidarność"	91,4	3,1	5,4
Inne związki	81,3	8,5	10,2
Nie należał	85,0	5,7	9,3
<u>Miejsce i/lub charakter zatrudnienia</u>			
Zakład państwowy	85,7	7,3	7,0
Zakład spółdzielczy	92,0	3,0	5,0
Organizacja społeczna lub polityczna	100,0		
Zakład prywatny	85,7	6,1	8,2
Działalność na własny rachunek	95,0	5,0	0,0
Indywidualne gospodarstwo rolne	86,4	2,8	10,8
Rencista, emeryt	83,4	4,1	12,5
Uczeń, student	88,1	4,5	7,5
Wychowuje dzieci, nie pracuje	82,6	8,1	9,3

Tabela 6

w procentach

Terminy pomiarów	Ocena działalności			
	zgodna z interesami społeczeństwa		niezgodna z interesami społeczeństwa	
	W.Jaruzelski	L.Wałęsa	W.Jaruzelski	L.Wałęsa
VII '86	77,0	28,5	12,4	38,6
XII '86	78,2	20,0	10,6	48,0
VII '87	82,0	18,2	7,6	40,3
XI '87	73,2	18,5	15,2	43,4
II '88	67,9	24,1	18,9	40,7
V '88	64,4	23,8	20,5	43,2
VIII '88	52,6	25,7	31,6	44,7
XI '88	67,4	44,8	20,6	31,5
I '89	51,7	65,6	32,4	13,3
III '89	51,8	79,2	29,3	7,1
IV '89	48,9	81,9	31,7	5,5
V '89	53,7	83,0	30,8	7,1
VI '89	52,0	85,8	31,1	5,6

Tabela 7

Terminy pomiarów	Deklarowany stosunek respondentów			
	sympatia		brak sympatii	
	W.Jaruzelski	L.Wałęsa	W.Jaruzelski	L.Wałęsa
XII '85	71,3	44,8	21,3	41,6
VII '86	71,2	34,9	20,6	45,2
XII '86	69,9	31,6	18,2	42,2
IV '87	58,9	38,6	24,3	32,3
VII '87	69,1	24,2	8,6	29,0
XI '87	63,4	20,4	14,6	36,0
II '88	56,2	25,7	17,6	30,7
V '88	48,3	22,6	21,5	35,9
VIII '88	40,8	23,2	30,1	38,2
X '88	45,8	-	23,6	-
XI '88	48,7	37,6	19,8	31,4
I '89	36,1	58,6	31,7	13,1
III '89	32,3	66,1	31,9	10,2
V '89	36,1	74,1	31,0	7,3

Tabela 8 (termin badania 6-12 czerwca 1989 r.)

w procentach

Charakterystyka badanych	Ocena działalności W. Jaruzelskiego		
	zgodna z interese społecznym	niezgodna z intere- sem spo- łecznym	trudno powie- dziec
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	49,6	34,5	15,9
Kobiety	54,3	28,0	17,7
<u>Wiek</u>			
Do 29	47,7	35,6	16,7
30-39	45,3	37,1	17,6
40-59	52,9	30,0	17,1
60 i więcej lat	64,4	19,6	16,0
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	51,9	29,2	18,9
Miasto:			
- 5-20	56,3	27,7	16,0
- 21-100	52,3	30,2	17,6
- 101-500	52,3	34,9	12,9
- ponad 500 tys. mieszkańców	47,7	36,0	16,2
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	55,9	25,4	18,6
Zasadnicze zawodowe	46,8	37,0	16,2
Średnie	49,3	34,4	16,3
Wyższe	57,9	29,8	12,3
<u>Przynależność do partii</u>			
PZPR	73,2	19,5	7,3
SD lub ZSL	61,2	18,4	20,4
Nie należy	49,7	32,6	17,7
<u>Przynależność do związku zawodowego przed 13.12.81 r.</u>			
"Solidarność"	45,4	38,9	15,7
Inne związki	63,6	23,3	13,1
Nie należał	50,8	30,5	18,7
<u>Miejsce i/lub charakter zatrudnienia</u>			
Zakład państwowy	49,7	34,7	15,7
Zakład spółdzielczy	50,0	27,0	23,0
Organizacja społeczna lub polityczna	25,0	50,0	25,0
Zakład prywatny	34,7	44,9	20,4
Działalność na własny rachunek	55,0	35,0	10,0
Indywidualne gospodarstwo rolne	51,1	27,8	21,0
Rencista, emeryt	64,1	21,0	14,9
Uczeń, student	43,3	38,8	17,9
wychowuje dzieci, nie pracuje	48,8	34,9	16,3